

BU GÜN TARİXİ GÜNDÜR, SÜLH GÜNÜDÜR

Təhsil millətin gələcəyidir!

Əhval

Heydər Əliyev

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

Azərbaycan
Respublikasının
Elm və Təhsil
Nazirliyinin orqanı

10 avqust 2025-ci il

№29 (9135)

www.muallim.edu.az

muallim@media.edu.az

Vaşinqton səfəri

TARİXİ İMZA

Avqustun 8-də Azərbaycanın və ABŞ-ın prezidentləri, Ermənistanın Baş naziri Ağ Evdə mətbuata bəyanatla çıxış ediblər

Avqustun 8-də Azərbaycan Prezidentinin və Ermənistanın Baş nazirinin Vaşinqton şəhərində keçirilmiş görüşünə dair Birgə Bəyannamə imzalanıb

Avqustun 8-də Vaşinqtonda Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Amerika Birləşmiş Ştatları Hökuməti arasında Anlaşma Memorandumu imzalanıb

Avqustun 8-də Prezident İlham Əliyev Vaşinqtonda Azərbaycanın media nümayəndələrinə müsahibə verib

Avqustun 8-də Azərbaycanın və Ermənistanın xarici işlər nazirləri sülhə dair sənəd layihəsini paraflayıblar və ATƏT-in fəallıqda olan sədrinə birgə müraciəti imzalayıblar

**ABŞ və Azərbaycan
arasındakı ikitərəfli
münasibətlər yeni
pilləyə qalxır və
bizim strateji
tərəfdaşlığımız
artıq başlayır**

**Azərbaycan üçün bu,
tarixi nailiyyətdir**

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Donald TRAMP,

Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti

Nikol PAŞINYAN,

Ermənistan Respublikasının Baş naziri

ABŞ və Azərbaycan arasındakı ikitərəfli münasibətlər yeni pilləyə qalxır və bizim strateji tərəfdaşlığımız artıq başlayır. Bu istiqamətdə bir neçə ay ərzində sənədlər və bütün mətnlər hazırlanacaq. Azərbaycan üçün bu, tarixi nailiyyətdir. ...Cənab Prezident, Sizə təşəkkür edirəm ki, 1992-ci ildə, - Azərbaycan cəmi bir il əvvəl öz müstəqilliyini bərpa edəndən sonra, - bizə tətbiq olunan məhdudiyyət 33 ildən sonra ləğv edilib. Bu gün bu baş tutdu. Bu gün həqiqətən də Azərbaycan xalqının yaddaşına həkk olunacaq. Böyük şərəf və təşəkkür hissi ilə bu gün fikirlərimizi bölüşürük ki, Prezident Trampın strateji baxışı və münasibəti sayəsində nəinki bizim regionda, həmçinin son aylarda Asiyada, Afrikada və hazırda Cənubi Qafqazda müharibələrə son qoyulub. ...Bu gün tarixi gündür, sülh günüdür. Prezident Tramp Qafqaza sülh gətirir.

Otuz beş il idi ki, müharibə idi, indi isə onlar dostdurlar və onlar uzunmüddətli perspektivdə dost qalacaqlar. Böyük şərəflə sizi burada - Ağ Evdə salımlayıram. Azərbaycan və Ermənistan arasında tarixi xarakter daşıyan sülh sammitinə xoş gəlmisiniz. Əlbəttə ki, bu sözləri böyük məmnuniyyət hissi ilə söyləyirəm. Bu insanlar - iki böyük lider - Baş nazir Paşinyan və Prezident Əliyev burada bərabər iştirak edirlər. Hər ikisinə təşəkkürümü bildirirəm ki, onlar bu Bəyannaməni - həqiqətən də çox önəmli bir sənədi burada - Vaşinqtonda imzalayacaqlar... Bəyannamədə də qeyd olunur ki, - əslində, bu, mənim üçün böyük şərəfdir, - məhz Tramp marşrutu - sülh və rifah marşrutu Ermənistanın suverenliyinə hörmətlə yanaşaraq Azərbaycanın, eyni zamanda, Naxçıvan ərazisinə tam çıxışını təmin edəcək. "Beynəlxalq Sülh və Rifah naminə Tramp Marşrutu" vasitəsilə buna nail olacaqlar.

Bu gün biz, həqiqətən də Ermənistan-Azərbaycan ikitərəfli münasibətləri baxımından fundamental bir mərhələyə qədəm qoyuruq və keçmişi keçmişdə qoyaraq irəli baxırıq. Bu mərhələ Prezident Trampın şəxsən cəlb edilməsi və bu prosesdə iştirakı olmadan mümkün olmazdı. Beləliklə, sülh sazişinin hazırlanması və imzalanması nəticə etibarilə iki ölkə arasında yeni bir mərhələnin açılması və ölkələrimiz arasında suverenliyə və ərazi bütövlüyünə hörmətlə yanaşılmasının bir başlanğıcıdır. Prezident Tramp da şəxsən bugünkü Bəyannaməyə imza atacaq. Əlbəttə ki, bu sözlərlə və bu iştirakla biz tariximizin yeni fəslinə başlayırıq. Cənubi Qafqazda sülh, əmin-amanlıq, iqtisadi əməkdaşlıq və inkişaf baş verəcəkdir... Bu, həqiqətən də tarixi bir gündür. Bu, bizim ölkələrimiz arasında və bizim üçün bir uğurdur, regionumuz üçün uğurdur. Dünya da bundan qazanacaq.

RÜFƏT LƏTİF OĞLU HÜSEYNZADƏ
SULTANƏLİ ŞÜKÜR OĞLU QURBANOV

YER ÜZÜNÜN
ƏN ŞƏRƏFLİ PEŞƏSİ-
MÜƏLLİMLİK

Yeni nəşrlər

Müəllimlər
üçün metodik vəsait

Cəmiyyətin inkişafı, insanların rifah halının yüksəlişi, onların təhsili, tərbiyəsi, mədəni davranışı, səmərəli fəaliyyəti müəllimin pedaqoji fəaliyyətinə, onun fədakar əməyindən çox asılıdır. Müəllim bugünkü yetişən nəsle təhsil verməklə millətin gələcəyini hazırlayır.

Ulu Öndər Heydər Əliyev demişdir: “Təhsil millətin gələcəyidir”. Müəllimlik cəmiyyətin ən şərəfli və ən hörmətli peşəsidir. Ulu Öndər Heydər Əliyev müəllim adına, müəllim əməyinə, fəaliyyətinə daim böyük qiymət vermiş, bu şərəfli əmək sahiblərinin fəaliyyətini yüksək dəyərləndirərək demişdir: “Mən yer üzündə müəllim adından yüksək və şərəfli bir ad tanımıram!”. Bu qiymətli fikirlər dahi rəhbərin müəllimlik peşəsinə yaxından bələd olmasından, bu peşəni icadlıqlarına qədər dərinləndirməsindən, bu peşəni məhəbbətlə sevməsindən və daim müəllimlərinə dərin hörmət və məhəbbət bəsləməsindən irəli gəlirdi.

Müəllim cəmiyyətimizdə gedən tərəqqinin, yeni dövlət quruculuğunun önündə addımlayan və yetişən nəsli ən yeni biliklərlə silahlandıraraq, tərbiyələndirən, inkişaf etdirən fəal bir ziyalıdır.

İnsanlar müəllimlər vasitəsilə elm, bilik qazanaraq müxtəlif peşələrə yiyələnir, inkişaf edir, formalaşır, sosiallaşır, tərbiyə olunur, dünyanı dərk edir, ətrafda baş verənləri düzgün qiymətləndirir,

həyatda fəal mövqe tutur və gələcək həyatını qurur. Bu cəhətdən müəllimlik yer üzünün ən şərəfli peşəsidir.

Elə yeni çıxan kitabın adı da “Yer üzünün ən şərəfli peşəsi - müəllimlik” adlanır. Kitab “Müəllim” nəşriyyatı tərəfindən nəfis şəkildə, çox zövqlü dizaynla çap edilib (Bakı: “Müəllim”, 2025, 400 s.). Metodik vəsaitin müəllifləri professor Rüfət Lətif oğlu Hüseynzadə və dosent Sultanəli Şükür oğlu Qurbanovdur. Metodik vəsaitin elmi redaktoru ADPU-nun Ümumi pedaqogika kafedrasının müdiri professor İrəmin İsayevdir. Vəsaitin rəyçiləri - BDU-nun Pedaqogika kafedrasının müdiri, professor Ləzizə Qasımov, ARTİ-nin Elmi Katibi professor, Əməkdar müəllim Akif Abbasov, SDU-nun Pedaqogika kafedrasının müdiri dosent Aytəkin Məmmədova, ADPU-nun Ümumi pedaqogika kafedrasının dosenti, pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru Kəmalə Rüstəm qızı Quliyevadır.

Metodik vəsait, ilk növbədə, ümumtəhsil məktəblərinin, kollec və ali məktəb müəllimlərinin istifadəsi üçün nəzərdə tutulub. Bununla bərabər pedaqoji təmayüllü ali məktəb tələbələrimiz, magistr və doktorantlarımız çox rahatlıqla, geniş şəkildə bu kitabdan faydalanırlar.

Rüfət HÜSEYNZADƏ,
pedaqoji elmlər doktoru, professor,
Əməkdar müəllim

İdmana dövlət qayğısının bariz nümunəsi

Avqustun 1-də Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasında (AHİK) Avropa çempionatının qalibi olmuş Azərbaycan İdman Akademiyasının futbol komandası ilə görüş keçirilib. AHİK-dən “Azərbaycan müəllimi”-nə bildirilib ki, tədbirdə Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri Sahib Məmmədov idmançıları və onların məşqçilərini Avropa Universitetləri Futbol Çempionatında əməkdarlıq nümayiş etdirərək qızıl medal qazanmaları münasibətilə təbrik edib, onlara yeni qələbələr arzulayıb. Bildirilib ki, əsas Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan gənclər və idman siyasəti cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə uğurla davam etdirilir. Aparılan məqsədyönlü siyasətin nəticəsidir ki, Azərbaycan idman və olimpiya hərəkatının inkişaf səviyyəsinə görə dünyanın aparıcı ölkələrindən biri hesab olunur. Konfederasiya sədri qazanan uğurun ölkəmizdə idmana göstərilən dövlət qayğısının bariz nümunəsi olduğunu vurğulayıb.

Firudin Qurbanov AHİK-də qalib futbol komandasının heyəti ilə görüşüb

Elm və təhsil nazirinin müavini, Azərbaycan Tələbə Futbol Federasiyası İctimai Birliyinin prezidenti Firudin Qurbanov komandanın uğurunda AHİK-in rolunu qeyd edib. Nazir müavini Tələbə futbol liqasının qalibi Azərbaycan İdman Akademiyasının futbol komandasının Xorvatiyada keçirilən Avropa çempionatında güclü rəqiblər üzərində qələbəsinin tarixi uğur olduğunu vurğulayıb.

Sonra Azərbaycan İdman Akademiyasının rektorunun müşaviri, Milli Olimpiya Komitəsinin vitse-prezidenti Fərid Mansurov da öz

növbəsində ölkəmizdə idmana göstərilən diqqət və qayğıdan, bu sahənin inkişafı üçün yaradılan şəraitdən bəhs edib.

Daha sonra komanda üzvləri çempionat barədə təəssüratlarını bölüşüblər. Futbolçular qarşıdakı yarışlarda da ölkəmizi layiqincə təmsil etmək və yeni uğurlar qazanmaq əzmində olduqlarını bildiriblər.

Qeyd edək ki, Azərbaycan İdman Akademiyasının futbol komandası Xorvatiyanın Zaqreb şəhərində tələbələr arasında keçirilən Avropa Universitetləri Futbol Çempionatında bütün rəqiblərini üstələ-

yərək turnirin qalibi olub. Komandamızın oyunçusu Ağaseyid Seyidov isə çempionatın ən yaxşı qapıçısı seçilib. Futbol komandasının Avropa çempionatında iştirakı Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları İdman Təşkilatları Assosiasiyasının, Elm və Təhsil İşçiləri Həmkarlar İttifaqının, eləcə də Azərbaycan İdman Akademiyasının və Azərbaycan Futbol Federasiyaları Assosiasiyasının dəstəyi, Azərbaycan Tələbə Futbol Federasiyası İctimai Birliyinin təşkilatçılığı ilə həyata keçirilib.

Serbiyanın Zlatibor şəhərində məktəbli boksçular arasında keçirilmiş Avropa birinciliyində Mingəçevirin gənc idmançısı Abbasəli Məmmədli qazandığı möhtəşəm qələbəsi ilə idmansevərlərin diqqətini özünə çəkdi və vətəninə böyük qürur yaşatdı.

“Azərbaycan müəllimi” bu gənc çempionla görüşərək onunla nailiyyətləri ilə bağlı söhbət edib.

Abbasəli Məmmədov Mingəçevir şəhəri Nizami Gəncəvi adına 8 nömrəli tam orta məktəbin 9-cu sinif şagirdi, həm də Uşaq-Gənclər İdman Məktəbinin (UGİM) yetirməsidir. Xəbər verildiyi kimi, Serbiyada məktəbli oğlan və qız boksçular arasında Avropa birinciliyində Azərbaycan millisi yarış 3 qızıl, 10 gümüş və 9 bürünc medalla başa vurub. Mingəçevirli boksçu Abbasəli Məmmədli bu yarışda erməni rəqibi üzərində qələbə qazanaraq qızıl medalın sahibi olub.

Erməni idmançısını məğlub etdi

Avropa çempionu oldu

14 yaşlı Mingəçevir məktəblisi:

“Rəqibimi 4:1 hesabı ilə məğlub edəndə inanılmaz qürur hissi keçirdim”

Abbasəli deyir ki, idmanla ilk tanışlığı kiçik yaşlarından başlayıb: “Validəymlərimin tövsiyəsi ilə boks bölməsinə yazıldım və məşqçim Fazil Ruşanovun dəstəyi sayəsində bir çox nailiyyətlər əldə etdim. Məşqlərimiz çox intensiv və çətin olurdu, amma mən idmanı çox sevirdim. Buna görə də hər məşqə böyük həvəslə gedirdim”.

Gənc boksçu yarışa hazırlıq dövrünü belə təsvir etdi: “Məşqlərimiz hər gün davam edirdi. Fiziki hazırlıqla yanaşı, texniki bacarıqlarımı artırmaq üçün də ciddi şəkildə bir çox nailiyyətlər əldə etdim. Məşqlərimiz çox intensiv və çətin olurdu, amma mən idmanı çox sevirdim. Buna görə də hər məşqə böyük həvəslə gedirdim”.

önəmli idi. Onlar hər an yanımda idilər və mənə böyük güvən verirdilər”.

İlk görüş, erkən qələbə

Yarış barədə danışarkən Abbasəli ilk görüşünün Moldova idmançısı ilə olduğunu və bu döyüşü erkən qələbə ilə başa vurduğunu qeyd etdi: “Moldova təmsilçisi ilə görüşü erkən bitirəndə çox sevindim. Bu, mənə əlavə həvə verdi. Daha sonra Çexiya təmsilçisi ilə qarşılaşdım. Bu dəfə də əzmlə mübarizə apararaq görüşü 5:0 hesabı ilə başa vurdu. Bu qələbə növbəti mərhələyə daha inamla getməyim üçün böyük motivasiya oldu”.

Onun üçün ən həyəcanlı an final döyüşü idi: “Finalda Ermenistan təmsilçisi ilə qarşılaşdım. Döyüşdən əvvəl böyük məsuliyyət hiss edirdim, amma eyni zamanda özümə və komandama böyük inamım vardı. Bu görüş sadəcə bir yarış deyildi, həm də vətənimizin şərəfini qorumaq üçün vacib bir məqam idi. Rəqibimi 4:1 hesabı ilə məğlub edəndə inanılmaz qürur hissi keçirdim. Azərbaycanın gücünü və əzmini göstərmək mənə böyük sevinc bəxş etdi”.

“Ən böyük məqsədim dünya və olimpiya çempionu olmaqdır”

Gənc idmançı gələcək planlarını da bizimlə bölüşdü: “Ən böyük məqsədim dünya və olimpiya oyunlarının da qalibi olmaq, bu tədbirlərdə Azərbaycanı layiqincə təmsil etmək, bayrağımızı daha yüksəkəldə dalğalandırmaqdır. Bütün uşaqlara tövsiyəm odur ki, idmanla məşğul olunlar, çünki sağlam bədəndə sağlam ruh olar”.

Aynur ARAZ,
Mərkəzi Aran və Şəki-
Zaqatala üzrə regional təmsilçi

OLİMPİADA DAHİLƏRİ

Şagirdlərimizin beynəlxalq olimpiadalaradakı uğurları

2024–2025-ci tədris ilində Azərbaycan məktəbliləri riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya və informatika fənləri üzrə keçirilən nüfuzlu yarışlarda yüksək nəticələr əldə ediblər. “Azərbaycan müəllimi” nüfuzlu beynəlxalq yarışlarda məktəblilərimizin qazandığı uğurların statistikasını təqdim edirik:

STATİSTİKA

Riyaziyyat fənni üzrə:

- * *Beynəlxalq Jautikov Olimpiadası* – 1 bürünc medal (*Qazaxıstan*)
- * *Balkan Riyaziyyat Olimpiadası* – 1 gümüş və 2 bürünc medal (*Bosniya*)
- * *Beynəlxalq Əl-Xəzəmi Olimpiadası* – 2 qızıl və 2 gümüş medal (*Özbəkistan*)
- * *Beynəlxalq Yeniyetmələrin Balkan Olimpiadası* – 1 qızıl, 2 gümüş və 2 bürünc medal (*Şimali Makedoniya*)
- * *Beynəlxalq Riyaziyyat Olimpiadası* – 4 həvəsləndirici mükafat (*Avstraliya*)

Kimya fənni üzrə:

- * *Beynəlxalq Mendeleyev Kimya Olimpiadası* – 1 gümüş və 2 bürünc (*Braziliya*)
- * *Beynəlxalq Kimya Olimpiadası* – 1 gümüş və 3 bürünc medal (*BƏƏ*)

Fizika fənni üzrə:

- * *Beynəlxalq Jautikov Olimpiadası* – 3 bürünc medal (*Qazaxıstan*)
- * *Beynəlxalq Fizika Olimpiadası* – 1 gümüş, 2 bürünc medal və 2 həvəsləndirici mükafat (*Fransa*)
- * *Asiya Fizika Olimpiadası (APHO)* – 5 həvəsləndirici mükafat (*Səudiyyə Ərəbistanı*)

Biologiya fənni üzrə:

- * *Beynəlxalq Biologiya Olimpiadası* – 1 bürünc medal və 1 həvəsləndirici mükafat (*Filippin*)

İnformatika fənni üzrə:

- * *Beynəlxalq Jautikov Olimpiadası* – 1 qızıl və 3 bürünc medal (*Qazaxıstan*)
- * *Infocup Beynəlxalq İnformatika Müsabiqəsi* – 1 qızıl, 1 gümüş və 1 bürünc medal (*Rumıniya*)
- * *Beynəlxalq Əl Xəzəmi Olimpiadası* – 2 bürünc medal (*Özbəkistan*)
- * *Beynəlxalq Asiya Pasifik İnformatika Olimpiadası* – 1 bürünc medal (*Özbəkistan*)
- * *Beynəlxalq Kibertəhlükəsizlik Olimpiadası* – 2 gümüş və 1 bürünc medal (*Sinqapur*)
- * *Avropa Qızlar İnformatika Olimpiadası* – 2 bürünc medal və 1 həvəsləndirici mükafat (*Almaniya*)
- * *Beynəlxalq İnformatika Olimpiadası* – 1 gümüş, 2 bürünc medal və 1 həvəsləndirici mükafat (*Boliviya*)

Yeniyetmələrin Beynəlxalq Elm Olimpiadası

- * (fizika, kimya biologiya fənləri üzrə) – 6 bürünc medal (*Rumıniya*)

“İki şagirdimizin dünyada ilk 100-lükdə yer alması sistemli yanaşmanın nəticəsidir”

Fuad QARAYEV

“Beynəlxalq İnformatika Olimpiadasında məktəblilərimizin 22 ildən sonra gümüş medal qazanması uğurlu nəticədir”

Bir zamanlar informatika dərsləri yalnız kompüterin düymələrini tanımaqla başlayırdı. Bu gün isə Azərbaycan məktəbliləri süni intellektin dilini anlayır, beynəlxalq olimpiadalarda kodlarla yarışır və dünya miqyasında tanınırlar. Cari ilin 27 iyul – 3 avqust tarixlərində Boliviyanın paytaxtı Sukre şəhərində keçirilən 37-ci Beynəlxalq İnformatika Olimpiadası (IOI 2025) bu reallığın bariz sübutuna çevrildi. Azərbaycan komandası adıçəkilən nüfuzlu elmi yarışdan 1 gümüş, 2 bürünc medal və 1 həvəsləndirici mükafat qazandı. Daha qürurverici məqam isə odur ki, iki şagirdimiz dünya məktəbliləri arasında ilk 100-lükdə yer aldı. Bu nəticə təkcə bir uğur deyil, həm də bir tədris modelinin, bir sistemli yanaşmanın və davamlı inkişafın məhsuludur. 1994-cü ildən bu olimpiadada iştirak edən Azərbaycan məktəbliləri xüsusilə son illərdə diqqətə layiq sıçrayış nümayiş etdiriblər: 2020–2025-ci illər arasında 11 medal qazanılıb ki, bu da əvvəlki onilliklərin ümumi nəticəsindən sözün yaxşı mənasında fərqlənir. Bu nailiyyətlərin arxasında hansı yanaşma dayanır? Qazanılan uğurlar gərgin zəhmətin, yoxsa nəticəli planlaşmanın göstəricisidir? “Azərbaycan müəllimi”nə müsahibə verən Təhsil İnstitutunun direktor müavini Fuad Qarayev bu və digər sualları cavablandırır.

– Fuad müəllim, Azərbaycan məktəblilərinin 37-ci Beynəlxalq İnformatika Olimpiadasında əldə etdiyi uğuru necə dəyərləndirirsiniz? Ümumiyyətlə, olimpiada ilə bağlı fikirlərinizi bilmək istərdik.

– Qeyd edim ki, Beynəlxalq İnformatika Olimpiadası informatika sahəsində ən nüfuzlu yarışlardan biri hesab olunur. Adıçəkilən bilik yarışında məktəblilərimizin 22 ildən sonra gümüş medal qazanması və dünya üzrə ilk 100-lükdə olması çox təqdirəlayiq və uğurlu nəticədir.

Eləcə də, qeyd olunduğu kimi, məktəblilərimizin 2 gümüş, 1 bürünc medal və 1 həvəsləndirici mükafat qazanması yüksək nəticədir.

– Bu nəticə əvvəlki illərlə müqayisədə hansı fərqi ortaya qoyur? Beynəlxalq İnformatika Olimpiadasına hazırlıq prosesi necə həyata keçirilib?

– Yaxın keçmişlə müqayisədə şagirdlərimiz medalın rəngini dəyişməyi bacardılar. Uzaq keçmişlə müqayisədə isə artıq şagirdlərimiz bu beynəlxalq yarışdan son 6 ildir ki,

əliboş geri dönmürlər, ondan əvvəl 2012-ci ildə medal qazandığımızı nəzərə alsaq, 2020–2025-ci illərdə şagirdlərimizin hər il medal qazanması təqdirəlayiqdir.

– Şagirdlər bu olimpiadaya hansı mərhələlərdən keçərək seçiliblər və onların dünya üzrə ilk yüzliyə düşməsi nə dərəcədə əlamətdar nəticədir? Bu onların gələcək karyerasına necə təsir edə bilər?

– Şagirdlərimiz Beynəlxalq Olimpiadalara Hazırlıq Mərkəzində sözügedən olimpiadaya məsuliyyətlə hazırlanmışdılar. Onlar il ərzində böyük olimpiadalarda və seçmə imtahanlarda iştirak edərək artıq təcrübəyə malik idilər. Məxsusi olaraq sözügedən olimpiada üçün iki ay qabaqcadan 2 seçmə imtahan keçirilmiş və komanda formalaşmışdı. İl ərzində şagirdlərimiz ölkəmizlə yanaşı, Rumıniya, Serbiya və Qazaxıstanda treninqlərə cəlb olunmuşdular. Qeyd edim ki, Beynəlxalq Olimpiadalara Hazırlıq Mərkəzində şagirdlər informatika fənnindən başlanğıc, orta və yuxarı yaş qrupu üzrə hazırlıq prosesinə cəlb olunurlar, hər həftə 8 saat dərslə birlikdə tətillərdə düşərgələrdə iştirak

edərək hazırlıq prosesini təkmilləşdirirlər. Buna misal olaraq Bakı, Şəmkir, Qubada olan düşərgələri və ölkə xaricindəki treninqləri göstərmək olar.

Digər sualınıza cavab olaraq bildirim ki, ilk 100-lükdə 2 şagirdimizin olması həm onların gələcək karyeraları, həm də ölkəmiz üçün müsbət haldır. Düşünürəm ki, bu yarışda iştirak edənlər gələcəyin parلاق mühəndisləri və mütəxəssisləri olacaqlar, bu da həm onların əlavə dəyər yaratması, həm də cəmiyyətimiz üçün faydalı şəxs olması deməkdir. Onların dünya məktəbliləri arasında ilk 100-lükdə yer alması sistemli yanaşmanın nəticəsidir.

– Belə uğurların ardıcıl və davamlı olması üçün Təhsil İnstitutu olaraq hansı strateji addımlar atılır və ya planlaşdırılır?

– Ən vacib məsələ bu uğuru sistemli prosesə çevirməkdir. Belə uğurların davamlı olması üçün Təhsil İnstitutu tərəfindən əsasən 3 istiqamət üzrə işlər aparılmaqdadır. Birincisi, savadlı və çalışqan şagirdlərin seçimidir ki, bu da həmin istiqamətdə respublika səviyyəli yarışların hər kəsə açıq keçirilməklə heç kəsin kənarında qalmamasına şərait yaratmaqdan ibarətdir. İkinci, istiqamət olaraq şagirdlərin motivasiyasının artırılması məqsədi ilə Respublika Fənn Olimpiadalarında VIII sinif şagirdlərinin iştirakının təmin edilməsi və yuxarı yaş qrupu üzrə informatikada medal sayının 45-ə çatdırılmasını göstərmək olar. Üçüncüsü isə şagirdlərin əvvəllər beynəlxalq olimpiadalarda medal qazanmış, indi isə dünyanın qabaqcıl universitetlərində təhsil alan məzun və tələbələrlə muntəzəm görüşlərinin təşkilini göstərmək olar ki, bu da onların psixoloji cəhətdən gələcək yarışlara hazırlanmasında xüsusi rol oynayır.

– İnformatika sahəsində istedadlı uşaqların erkən yaşda kəşf olunması və yönləndirilməsi ilə bağlı fikirlərinizi bölüşməyinizi istərdik.

– İnformatika günümüzün və gələcəyin sahəsidir. Biz bu sahə üzrə artıq dünyada gedən tendensiyaya uyğun olaraq son ildə Beynəlxalq İnformatika Olimpiadası ilə yanaşı, beynəlxalq süni intellekt və kibertəhlükəsizlik olimpiadalarında da iştirak edərək medal qazanmışıq. Ölkəmizdə istedadlı şagirdlərin müəyyənləşdirilməsi üçün isə VI sinifdə məktəblilərarası fənn müsabiqələri, VI–VII sinif şagirdləri arasında Azercell Cup müsabiqəsi, VIII–IX sinif şagirdləri aşağı yaş qrupu, X–XI sinif şagirdləri üçün yuxarı yaş qrupu üzrə RFO təşkil edilməkdədir. Bu müsabiqələr və olimpiadalar bir zəncirin halqaları kimi şagirdlərimizin VI sinifdən muntəzəm olaraq həvəslə şəkildə hazırlıq prosesinə davam etmələri üçün təşkil olunur.

Samirə KƏRİMOVA

Məktəblilərimizdən Beynəlxalq İnformatika Olimpiadasında

tarixi nəticə!

27 iyul – 3 avqust tarixlərində Boliviyanın paytaxtı Sukre şəhərində təşkil edilən məktəblilərin 37-ci Beynəlxalq İnformatika Olimpiadasında (IOI 2025) iştirak edən komandamız 1 gümüş, 2 bürünc medal və 1 həvəsləndirici mükafata layiq görüldü.

Belə ki, Bakı şəhəri akademik Zərifə Əliyeva adına liseyin XI sinif şagirdi Ayxan Dəmirli gümüş, Bakı şəhəri 157 nömrəli tam orta məktəbin X sinif şagirdi Həsən Vəliyev və Bakı şəhəri Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin XI sinif şagirdi Elvin İmanlı bürünc medala, Bakı şəhəri “Ankara məktəbi” məktəb-liseyinin XI sinif şagirdi Əli Əliyev isə həvəsləndirici mükafata layiq görüldü. Məktəblilərimiz sözügedən olimpiadada 1994-cü ildən iştirak edir. 1994–1999-cu illərdə 2, 2000–2009-cu illərdə 2 medal, 2010–

2019-cu illərdə 1, 2020–2025-ci illərdə isə 11 medal qazanıblar.

Qeyd edək ki, cari tədris ilində 1 gümüş, 2 bürünc medal və 1 həvəsləndirici mükafat qazanmaqla şagirdlərimiz ölkə olaraq tariximizin ən yüksək nəticəsinə imza atıblar. Həmçinin iki şagirdimiz dünya

məktəbliləri arasında ilk yüzliyə qatılıblar.

Son illərdə informatika fənni üzrə beynəlxalq olimpiadalara hazırlıq prosesi Elm və Təhsil Nazirliyi və Təhsil İnstitutunun “Azercell Telekom” MMC ilə əməkdaşlığı çərçivəsində həyata keçirilir.

SEÇİMİ DÜZ ET, İLK MƏZUNLARDAN OL!

“Türkiyədən, Almaniyadan olan professor heyətimiz, müəllimlərimiz fəaliyyət göstərəcək”

- Qarabağ Universitetinin Klinikası fəaliyyətə hazırdır mı?

- Hazırq. Bu günlərdə Qarabağ Universitetinin Tibb və sağlamlıq fakültəsində pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olacaq komanda üçün təlimlərə start verilib. Tədris proqramları, qiymətləndirmə modellərini əhatə edən təlimlərdə Qarabağ Universitetində tibb təhsili verəcək 40-dan çox müəllimimiz iştirak edir. Onların arasında tibb təhsili mütəxəssisləri, tibbdə təməl fənn müəllimləri və peşəkar həkimlər, “tibb bacısı/tibb qardaşı” ixtisası üzrə dərslər deyəcək peşəkarlar var. Müəllim heyətimiz fərqli təcrübələrə sahibdirlər. Həm gənc peşəkarlarımız, həm də Türkiyədən, Almaniyadan olan professor heyətimiz, müəllimlərimiz fəaliyyət göstərəcək. Azərbaycan, Türkiyə və Avropadan olan həmin peşəkarlarla keçirilən təlimdə dərslər vəsaitlərini, imtahan modellərini müzakirə edirik. Kurikulum üzrə müzakirələrimiz yekunlaşırs, cədvəllərimizi də bu təlimlərdə qərarlaşdıracağıq. Təlimlər 3 həftə davam edəcək və avqust ayının sonunda tam heyətlə Qarabağa köçəcəyik.

- Komandanızı artıq formalaşdırdığınızdan danışsınız. Bu komandada görmək istədiyiniz başqa kimsələr var, kimi dəvət etmək istəyirsiniz?

- Əlbəttə. Günlərimin böyük hissəsi komandamıza dəvət etdiyimiz həkimlər, tibb bacısı, tibb qardaşları ilə həm onlayn, həm canlı görüşlərdə keçir. Bakalavriatdan sonra magistraturanı, doktoranturayı da bitirmiş tibb bacısı-tibb qardaşı müəllimi ola biləcək şəxslərin sayı çox deyil. Ölkədə təxminən 10-a yaxın belə şəxs ola, ya olmaya. Odur ki, bu ixtisas üzrə xaricdən dəvət edə biləcəyimiz müəllim axtarındayıq. Bu baxımdan vürğuladım ki, komandamız həm Azərbaycandan, həm də xaricdən dəvət olunan mütəxəssislərdən təşkil olunacaq. Biz komandamızı 3 sütunda görürük. Birinci sütunda Azərbaycanda təhsil almış, karyerasının ortasında olan peşəkarlardır. İstəyirik ki, universiteti yeni bitirən gənc də olmasın, tezliklə yaşı ilə əlaqədar təqaüdə çıxacaq insan da olmasın.

- Karyerasının zirvəsini Qarabağ Universitetinin Klinikasında görsün deirsiniz?

- Bəli, istəyirik ki, karyerasında zirvəni bizzə görsünlər. Onlara dəstək olacaq xaricdən dəvət etdiyimiz mütəxəssislər quruculuq işində kömək göstərəcək, mentorluq edəcəklər. Üçüncü sütunu isə ölkəmizdə yetişmiş, karyerada ölkəmizdə yüksəlmiş peşəkarlar təşkil edəcəklər ki, onlar Qarabağa gəlib-gedəcəklər. Bəzi boşluqlarımızı məhz onlarla dolduracağımızı düşünürük.

“Qarabağ Universitetinin Klinikasında elmi fəaliyyətimizi tədqiqat yönündə genişləndirmək niyyətindəyəm”

- Qarabağ Universitetinə xaricdən gələn mütəxəssislərdən biri də sizsiniz. Niyə burdasınız, sizi Amerikadan Qarabağa hansı məqsəd gətirib?

- Bəli, 2001-2003-cü illərdə Azərbaycan Tibb Universitetində, 2003-2007-ci illərdə Türkiyənin İstanbul Universitetində tibb təhsili almışam. 2009-2013-cü illərdə ABS-nin Nyu-York Tibb Kollecinde rezidentura üzrə, 2013-2016-cı illərdə Texas Universitetinin Cənubi Qərbi Tibb Mərkəzində təkmilləşdirmə proqramı üzrə təhsilimi davam etdirmişəm. 20 ilə yaxın müddətdə Nyu-York Tibb Kollecinde, Texas Universitetinin Cənubi Qərbi Tibb Mərkəzində, həmçinin Minnesota ştatında yerləşən Mayo Klinikasında rəhbər vəzifələrdə çalışmışam.

Çoxsaylı elmi əsərlərin müəllifiyəm. Və bir gün fərqi vardı ki, Amerikada gördüyüm işləri təhsildə bu səviyyəyə çatın hər kəs görə bilər. Fərqli bir iş görmək, daha çox insanın həyatına toxunmaq lazımdır. Mənim də həkim və müəllim olaraq belə bir imkanım var, bunu niyə öz ölkəmdə etməyim? Və Qarabağda işləmək imkanı olduğunu gördüm. Odur ki, heç tərəddüd etmədən Azərbaycana gəldim. Artıq 1 ildir ki, həm Qarabağ Universitetinin Klinikasını, həm də Qarabağ Universitetinin Tibb və sağlamlıq Fakültəsini qurmaq üçün Azərbaycana qayıtmışam. Burada tələbə, həkim, tibb bacısı, tibb qardaşı yetişdirmək imkanım var və bu qərar verərkən həm də qəhrəman Azərbaycan əsgərindən, bu torpaqlar uğrunda canından keçən oğullardan ilhamlandı. Bundan sonrakı mərhələdə Qarabağ Universitetinin Klinikasında elmi fəaliyyətimizi tədqiqat yönündə genişləndirmək və reproduktiv sağlamlıq sahəsində bilik və təcrübəmi bölüşmək niyyətindəyəm. İnanıram ki, bu sahədə ölkə-

Qarabağ Universitetində tibb təhsili nadir universitetlərdə tədris edilən proqramla aparılacaq”

Tibb ixtisasları üzrə təhsil alan tələbələrin peşəkar kadr kimi hazırlanmasını təmin edəcək, tibb sahəsində elmi tədqiqatlar aparacaq və regionda əhalinin sağlamlığının qorunmasında iştirak edəcək Qarabağ Universitetinin Klinikası növbəti tədris ilindən fəaliyyətə başlayacaq. Klinikanın baş direktoru Samir Babayev “Azərbaycan müəllimi”nə müsahibəsində hazırlıqlardan, klinikanın qurulması prosesindən danışib.

mizdə aparıcı tibbi və akademik mühitin formalaşmasına töhfə verəcəyəm. Bu, mənim həm də vətəndaşlıq missiyəmdir.

“İntegrativ tədris proqramı həyata keçiriləcək”

- Güclü komanda formalaşdırılıb və dediyinizə görə, tədris proqramlarına da komanda şəklində qərar vermişsiniz. Proqramlarınızın fərqi, üstünlüyü nə olacaq?

- Qarabağ Universitetinin Tibb və sağlamlıq elmləri fakültəsində integrativ tədris proqramı həyata keçiriləcək. Bu proqram dünyada nadir universitetlərdə tədris edilir. “İnterprofessional education” (IPE) adlanan bu proqram iki ixtisasın bir arada öyrədilməsini ehtiva edir. “Tibb bacısı/tibb qardaşı”, “Tibb” ixtisası üzrə yetişdirəcəyimiz tələbələrimiz bərabər dərslər keçəcək, bərabər öyrənəcəklər. Bu da onlara imkan yaradacaq ki, bir komanda olaraq işləməyi tələbəlikdən öyrənsinlər. Təbii ki, “Tibb bacısı/tibb qardaşı” ixtisası ilə həkim ixtisaslarını təhsil alanlar axırı qədər bir yerdə, bir auditoriyada davam etdirə bilməzlər. Tutaq ki, həkimlər üçün müalicə və diaqnostika tərəfi daha vacib olduğu üçün həmin ixtisaslarda əsasən bu istiqamətdə tədrisə üstünlük verilecək. “Tibb bacısı/tibb qardaşı” ixtisası üzrə hazırlanan kadrlarımızda isə xəstəyə qulluq istiqaməti əsas təşkil edəcək. Bu səbəbdən II kursdan dərslər qismən ayrılacaq, buna baxmayaraq, tələbələrimizin bir yerdə vaxt keçirmələri, komanda kimi formalaşmaları üçün yuxarı kurslarda da birgə öyrənmə prosesini təmin edəcəyik.

“Xəstə həkimin, ya da ona xidmət edən tibb bacısının yanında çıxandan sonra özünü yaxşı hiss etməyirsə, demək, o həkim və ya tibb bacısı, tibb qardaşı uğursuzdur”

- Qarabağ Universitetində tibb təhsili almağın hansısa başqa özəlliyi olacaqmı?

- Həkimlik, tibb bacısı, tibb qardaşı peşələri, sadəcə elm deyil. Düşünməyiniz bundan ibarətdir ki, xəstə həkimin, ya da ona xidmət edən tibb bacısının yanında çıxandan sonra özünü yaxşı hiss etməyirsə, demək, o həkim və ya tibb bacısı, tibb qardaşı uğursuzdur. Bu peşələr düzgün resept yazmaq, yaxud düzgün prosedura yerinə yetirməklə məhdudlaşır, onların əsasını ünsiyyət, empatiya qurmaq təşkil edir. Tələbələrimiz fakültəmizdə 16-17 yaşından gələcəyi üçün onları düzgün inkişaf etdirmək, hərtərəfli yetişdirmək üçün incəsənət vacibdir. Biz də tələbələrimizin bu istiqamətdə bacarıqlarını da inkişaf etdirəcəyik. Bunun üçün də Qarabağ Universitetinin imkanlarından istifadə edəcəyik. Bildiyiniz kimi, Qarabağ Universitetinin 7 fakültəsindən biri də İncəsənətdir. Ona görə də hər bir tələbəmizin qarşısında mütləq seçməli olduğu bir incəsənət növü olacaq. Seçmək məcburiyyətə olsa da, məşğul olacağı növlərə özləri qərar verəcəklər. İstər musiqi, istər rəsmi seçə bilərlər. Yaxud dizayn, aktyorluq, rəqs və başqa istənilən incəsənət növü ilə həftədə bir neçə saat məşğul olmaq onların şəxsiyyət kimi formalaşmalarında rol oynayacaq.

“Təcrübəyə əsaslanan tədris prosesi təşkil edəcəyik”

- Müəllimlər seçilib, tədris proqramları müəyyənləşdirilib, hətta məşğuliyyətlərinə belə qərar verilib. Bəs tələbələr necə? Söhbət neçə nəfər tələbədən gedir? 2 ixtisas

üzrə bu il neçə nəfərin qəbulu planlaşdırılıb?

- Tələbə sayı 100 nəfərlə məhdudlaşır: onların 70-i “Tibb” ixtisası, əvvəlki adı ilə desək, “Müalicə işi”, 30-u isə “Tibb bacısı/tibb qardaşı” ixtisası üzrə təhsil alacaq. “Tibb bacısı/tibb qardaşı” bakalavriat səviyyəsində tədris olunacaq. Azərbaycan Tibb Universiteti də bakalavriat səviyyəsində tibb bacısı, tibb qardaşı hazırlayır. Düşünürəm ki, bu bakalavriat proqramı gənclərimiz üçün fərqli imkanlar açacaq. Hazırda orta ixtisas təhsili müəssisələrində yetişən peşəkar tibb bacısı, tibb qardaşı tələbələrində, lakin onların akademik həyatlarını davam etdirmək imkanları olmur. Yaxud idarəçilikdə təmsil oluna bilmirlər. Bakalavriat səviyyəsində təhsil alanlar isə sonradan təhsilləri magistraturada davam etdirir, daha sonra universitetdə müəllim kimi fəaliyyət göstərirlər. Nəinki akademik həyatlarını davam etdirmək, həmçinin xəstəxanaların idarəetməsinə cəlb olunub, karyerada sürətlə irəliləmək imkanı qazanırlar.

- Bəs sonrakı illərdə tələbə sayını artıracasınız, yoxsa bu say məqsədyönlü nəzərdə tutulub?

- Daha çox məqsədyönlüdür. Biz Qarabağ Universitetinin Tibb və sağlamlıq elmləri fakültəsində təcrübəyə əsaslanan tədris prosesi təşkil edəcəyik. Sırf bu səbəbdən fakültəyə plan yeri azdır. Burada fənlərin inteqrasiya olumusu şəklində tədrisindən söhbət gedir. Məsələn, “Ürək-damar sistemi” mövzusunun tələbələrə tam şəkildə öyrənilməsi. Sistem anatomiyası, fiziologiyası və farmakologiyası bir arada tədris ediləcək və bu, tələbələrə fənlərarası əlaqələri daha asan qurmağa, mövzuları daha yaxşı mənimsəməyə kömək edəcək. Əvvəllər tibb təhsilində, tutaq ki, anatomiyanın tədrisinə bir il və ya bir il yarım ayrılırdısa, indi artıq bu yanaşmadan imtina edilir. Bu, bizim fərqləndiyimiz əsas xüsusiyyətlərdən biri olacaq.

- Tələbələrimiz insan, onun orqanizmini və xüsusiyyətlərini necə, hansı şəraitdə öyrənəcəklər? İlk gündən Qarabağ Universitetinin Klinikasında bunun üçün zəruri şərait olacaqmı?

- Qarabağ Universitetinin Klinikası deyəndə böyük bir klinika sistemindən söhbət gedir. Təxminən 200 cərpayılıq klinika, yanında tədris binası fəaliyyət göstərəcək. Tədris binası ilə klinika bir-birinə yaxın yerləşib. Tələbələrimizin birinci kursdan etibarən klinikada olma imkanları olacaq və bu imkan tədris proqramımızın bir hissəsidir.

İkincisi, bizim çox müasir 500 kvadratmetrlik Simulyasiya mərkəzimiz var. Burada ən müasir avadanlıqlarla peşəkar komanda işləyəcək. Tələbələr birinci kursdan başlayaraq qan alma, iynə vurma, ürək masajı kimi ilkin bacarıqları öyrənəcəklər. Tədriscən isə daha mürəkkəb prosedurları da mənimsəmək imkanları olacaq.

Tələbələr ikinci kursdan başlayaraq xəstələrə birbaşa təmas quracaqlar

- Maraqlıdır, tələbələriniz ilk xəstələrini nə vaxt görəcəklər?

- Tələbələrimiz ilk kursdan klinikada olsa da, ilkin bacarıqları Simulyasiya mərkəzində xüsusi maketlər üzərində öyrənəcəklər. Bizim

təhsil modelimiz icma ilə erkən təmasların olduğu icma-əsaslı təhsilə (Community-Based Education, CBE) əsaslanır. Daha mürəkkəb prosedurlara hazır olduqdan sonra, yəni ikinci kursdan başlayaraq tələbələr xəstələrlə birbaşa təmas quracaqlar.

- Belə başa düşdüm ki, ölkə səhiyyəsinin və tibb təhsilinin problemlərini araşdırmısınız, boşluqları müəyyənləşdirmisiniz və fəaliyyətinizi bu istiqamətdə qurmağı planlaşdırmısınız...

- Elədir. Azərbaycandan 19 yaşında ayrılısam da, 21 il ölkədə yaşamamam da, ailəmdə həkim çoxdur, atam, anam, bacım bu peşənin sahibdirlər, ətrafımda tibb təhsilində müşahidə olunan boşluqlardan xəbəri olan insanlar çoxdur. Eyni zamanda, fakültəmizin qurulmasında 60 nəfərdən ibarət Məsləhətçi Şura iştirak edir. Almaniya, Niderland Krallığı, Türkiyə, Amerika-kadan olan tibb təhsili mütəxəssislərindən ibarət Şura ilə məsləhətləşirik. Fakültəmizdə tərtib ediləcək tədris proqramları, kurikulumu onlarla birlikdə hazırlayırıq. İndidən dünya standartlarına uyğun kurikulum qururuq ki, gələcəkdə beynəlxalq akkreditasiyanı əldə edək. İlk məzunumuz olan kimi diplomumuz dünyada tanınssın. İlk məzunumuz “Tibb bacısı/tibb qardaşı” ixtisası üzrə 4 il sonra olacaq. Amma biz o vaxta qədər gözləməyəcəyik, artıq proqramlarımızdan başlayaraq bu prosedura hazırlıq mərhələsinə başlamışıq. Məsləhət Şurasının kurikulum hazırlayan heyətinin tərkibində də fərqli akkreditasiya qurumlarının liderləri yer alıb. Onlar bizə bu istiqamətdə necə bir yol izləməli olduğumuzu göstərirlər.

“Qarabağ Universitetinin özünün mütləq Ailə Sağlamlıq Mərkəzi olacaq”

- Ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında ixtisas seçimi əraflsində qəbul imtahanlarında ən yüksək bal toplayanlara nə vəd edirsiniz ki, sizi seçsinsin?

- Hazırda iki istiqamətdə iş gedir. Birincisi, proqramın dizaynıdır. 70 nəfər “Tibb”, 30 nəfər “Tibb bacısı/tibb qardaşı” ixtisası üzrə qruplar təşkil ediləcək. Bu say o deməkdir ki, təcrübə əsasında öyrənən kiçik qruplarda tədris həyata keçirəcəyik. Yəni yaxşı həkim, yaxşı tibb bacısı, ya da tibb qardaşı olmaq istəyənlər üçün Qarabağ Universiteti ən yaxşı seçimdir.

İkincisi, tələbələrimiz təcrübəsini Ailə Sağlamlıq mərkəzlərində icma ilə bərabər keçəcəklər. Bu, tələbələrimizin müstəqil həkim kimi yetişməsinə imkan yaradacaq. Onlar ailə sağlamlıq mərkəzlərində təcrübəli həkimin nəzarəti altında müstəqil işləyəcəklər. Təbii ki, bizim fərqli bölmələri olan öz xəstəxanamız var, orada onlar kifayət qədər təcrübə qazanaçaqlar. Amma ASM təcrübəsi, ilkin səhiyyə xidmətinin parçası olmaq tələbələrimizin praktik imkanını artıracaq. Qarabağ Universitetinin özünün mütləq Ailə Sağlamlıq Mərkəzi olacaq və burada həm ilkin, həm də ikinci, üçüncü səviyyəli səhiyyə xidmətləri göstəriləcək. Amma Qarabağda - Bərdə, Ağdam, Laçın, Zəngilanda, bir sözlə Xankəndi və onun ətrafındakı ərazidə tibbi xidmət göstərən bütün ailə sağlamlıq mərkəzlərini tələbələrimizin təcrübə keçəcəyi yer kimi görürük. Bu yolla həm icmaya töhfə verəcəklər, həm də əla öyrənmək imkanlarından istifadə edəcəklər. Biz onları həmin mərkəzlərdə tam hazırlıqla göndərəcəyik. Simulyasiya mərkəzində öyrənəcək, öz xəstəxanamızda mütəxəssislərimizin nəzarəti altında öyrəndiklərini tətbiq etdikdən sonra ASM-lərdə işləyib orada həkimlərə kömək edəcəklər.

Ən önəmli, Qarabağ Universitetini ona görə seçsinsin ki, burada tarixdə ilk olmaq şansları olacaq. Təbii ki, ölkəmizdə tibb təhsili almaq istəyən yeniyetmə və gənclərin seçim imkanı çoxdur, amma Qarabağ Universitetini seçməklə burada tibb təhsili alan ilk tələbə, ilk məzunları olacaqlar. İlk olmaq isə tarixin yeni səhifəsini yazmaq deməkdir. Bu, o deməkdir ki, Qarabağ Universitetini seçən həm də ilk məzun olacaq. İlk məzun olmaq isə ənənə formalaşdırılardan biri olmaq deməkdir.

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

“Bizim üçün müəllimlik sadəcə peşə deyil, bir missiyadır”

Qarabağ Universitetinin Pedaqoji fakültəsinin dekani Kəlik Gözalova:

“Qarabağ Universitetində müəllim hazırlığını sadəcə fənn öyrətmək kimi görmürük”

- Pedaqoji fakültədə hansı ixtisaslar üzrə təhsil almaq mümkündür?

- Pedaqoji fakültəmizdə gələcəyini müəllimlərin hazırlamaq üçün 8 bakalavr proqramı təklif olunur: Riyaziyyat müəllimliyi, Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi, ibtidai sinif müəllimliyi, İngilis dili müəllimliyi, Coğrafiya müəllimliyi, Tarix müəllimliyi, Biologiya müəllimliyi və Kimya müəllimliyi. Hər bir ixtisas proqramı həm elmi bilikləri, həm də pedaqoji bacarıqları özündə birləşdirərək tələbələri müasir məktəb mühitinə hazırlayır. Beynəlxalq təcrübələrə əsaslanan kurikulum tələbələrin yalnız müəllim deyil, həm də təhsil lideri kimi formalaşmasına xidmət edir.

- Pedaqoji təhsilə yanaşmanız nə ilə fərqlənir?

- Qarabağ Universitetində biz müəllim hazırlığını sadəcə fənn öyrətmək kimi görmürük. Burada əsas məqsəd düşüncə, dəyər verən, dəyişən və dəyişdirən müəllimlər yetişdirməkdir. Tədris modelimiz tələbəyə yalnız bilik verməkdən ibarət deyil - o, tələbənin tənqidi düşüncə, empatiya qurma, yaradıcı həll yolları tapma və komanda ilə işləmə bacarıqlarını inkişaf etdirməyə yönəlib. Bizim üçün müəllimlik sadəcə peşə deyil, bu, bir missiyadır. Və bu missiya Qarabağ Universitetində mümkündür.

- Tədris məzmunu və tələbələrə qazandırılan bacarıqlar barədə nə deyə bilərsiniz?

- Tədris planlarımız müasir akademik biliklərlə yanaşı, innovativ pedaqoji yanaşmaları da əhatə edir. Tələbələr rəqəmsal pedaqogika, dizayn təfəkkürü, layihə əsaslı öyrənmə, sinif idarəetməsi, inklüziv təhsil, sosial və emosional öyrənmə (SEL) kimi istiqamətlərdə də bacarıqlar qazanırlar. Biz tələbələrə elə ilk kursdan gələcəyini müəllim kimi baxır, onların məktəb mühitinə tez uyğunlaşması üçün mentorluq, müşahidə dərsləri və məktəb təcrübələrini erkən mərhələdən tətbiq edirik.

- Pedaqoji fakültənin akademik heyəti və tələbə həyatı barədə nə demək istəyirsiniz?

- Fakültəmizdə təcrübəli professor-müəllim heyəti ilə yanaşı, gənc və enerjili tədqiqatçı və pedaqoqlar da fəaliyyət göstərir. Onlar tələbələrə təkcə dərslə deyil, dərslərdən kənarda da dəstək olur, tələbələrin inkişafına istiqamət verirlər. Tələbə həyatı isə burada olduqca zəngindir. Tədrislə yanaşı, klublar, fakültativlər, pedaqoji layihələr, təlimlər, könüllülük fəaliyyətləri və məktəblərlə əməkdaşlıq proqramları sayəsində tələbələr həm öyrənir, həm də öyrədirlər.

“Azərbaycan müəllimi”

Respublika Fənn Olimpiadasının iqlat qızıl medalçısı Hüseyn Əbdürrəhimov müsabiqədənkənar qaydada Qarabağ Universitetinə qəbul olmaq üçün Dövlət İmtahan Mərkəzinə müraciət edib. Bunu Qarabağ Universitetinin rektoru Şahin Bayramov sosial şəbəkədəki hesabında paylaşılıb. O qeyd edib ki, Hüseyn Qarabağ Universitetində

RFO-nun iqlat qızıl medalçısı Qarabağ Universitetində oxuyacaq

“Tarix” ixtisası üzrə təhsil almaq istəyir. O, Mingəçevir şəhər 20 nömrəli tam orta ümumtəhsil məktəbinin məzunudur.

“Hüseyn RFO-da 2 dəfə (2022/2023, 2023/2024 tədris illərində) tarix fənni üzrə qızıl medal qazanıb. RFO-nun iqlat qızıl medalçısı olan Hüseyn Əbdürrəhimovu, onun müəllimlərini və valideynlərini təbrik edir, Qarabağ Universitetini seçdiyinə görə yüksək intellektli gəncimizə təşəkkürümüzü bildirir, ona tələbəlik illərində daha böyük uğurlar arzulayırıq. RFO-da iki dəfə qızıl medal qazanan gəncin Qarabağ Universitetini seçməsi bizi qürurlandırır!”

Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi növbəti dəfə mediatur təşkil edib. Sənaye və İnnovasiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinə təşkil edilən budəfəki mediaturda Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin rəhbəri Ceyhun Kərəmov, Elm və Təhsil Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr və kommunikasiya şöbəsinin müdiri Səbuhi Rzayev, media nümayəndələri və bloggerlər iştirak ediblər. Mediatur Sənaye və İnnovasiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin mövcud imkanlarını, təlim mühitini və praktik şəraitini əyani göstərmək məqsədi daşıyır. İştirakçılar müxtəlif ixtisas sahələri və bacarıq əsaslı təlim modelləri ilə tanış olub, beynəlxalq sertifikatlar verən ixtisaslar barədə məlumatlandırılıblar. Onlar mərkəzin emalatxanalarında avadanlıqların işini izləmək imkanı qazanıb, müəssisənin tələbə və məzunları ilə görüşüblər.

“Peşə təhsili alanlar kitabdan yox, təcrübədən öyrənirlər!”

Mediaturdan maraqlı təəssüratlar

Dövlət Proqramı çərçivəsində xaricdə magistratura təhsili almaq hüququ qazananlar SIYAHI MÜƏYYƏN OLUNUB

“Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022–2028-ci illər üçün Dövlət Proqramı”na magistratura səviyyəsi üzrə qəbul nəticələri müəyyən olunub. Müsəbiqənin nəticələrinə əsasən 356 namizəd magistratura səviyyəsi üzrə proqram iştirakçısı adını qazanıb.

Beləliklə, 2025–2026-cı tədris ili üzrə Dövlət Proqramı çərçivəsində 125 nəfər bakalavriat, 356 nəfər magistratura və 19 nəfər isə doktorantura səviyyələrində olmaqla, ümumilikdə 500 nəfər təhsil almaq hüququ qazanıb.

Dövlət Proqramı çərçivəsində proqram iştirakçısı seçilən 500 nəfərdən 160-ı “universitetlər üzrə top 10”da yer alan ali təhsil müəssisələrində təhsil alacaq. Bu siyahıda “Stanford University”, “Massachusetts Insti-

tute of Technology”, “National University of Singapore”, “University of Oxford”, “University of California”, “Berkeley”, “ETH Zurich”, “Harvard University”, “Yale University” kimi nüfuzlu ali təhsil müəssisələri yer alır.

Qeyd edək ki, Dövlət Proqramı çərçivəsində magistratura səviyyəsində həyata keçirilmiş müsahibə mərhələsindən müsbət nəticə əldə etmiş, lakin müsəbiqə mərhələsindən keçməyən namizədlərə aid ehtiyat siyahısı da vardır ki, 2025–2026-cı tədris ili üzrə proqram iştirakçısı seçilmiş namizədlərdən kimse proqramdan bu və ya digər səbəbdən imtina etdiyi təqdirdə Seçim Qaydalarının 4.20-ci bəndi rəhbər tutularaq sözügedən siyahıya istinad olunaraq növbəti Dövlət Proqramı iştirakçısının seçilməsi nəzərdə tutulur.

ETN-in şöbə müdiri Səbuhi Rzayev Azərbaycanda artıq peşə təhsilində yeni bir mərhələnin başladığını tədbir iştirakçılarının nəzərinə çatdırıb. O, son bir neçə ildə bu sahədə ciddi inkişafın baş verdiyini xüsusi vurğulayıb, son illər ərzində peşə təhsilinə artan marağa diqqət çəkib. Peşə təhsilinin müasir əmək bazarının tələblərinə uyğun inkişafının dövlət siyasətinin əsas prioriteti olduğunu, təhsil proqramlarının hazırlanması zamanı, ilk növbədə, əmək bazarının ehtiyaclarının nəzərə alındığını qeyd edib.

Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin direktoru Ceyhun Kərəmovun sözlərinə görə, peşə təhsilinə artan marağı hazırda davam edən sənəd qəbulu da təsdiq edir. 31 mindən artıq şəxs peşə təhsili müəssisələrində təhsil almaq üçün müraciət edib:

“Keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə müraciət edənlərin sayında təxminən 20-30 faiz artım müşahidə olunur. Bu, onu göstərir ki, peşə təhsili getdikcə daha çox diqqət mərkəzinə gəlir və bir çoxları üçün real, funksional alternativə çevrilir”.

C.Kərəmov əlavə edib ki, peşə təhsilində strateji hədəflərə uyğun olaraq həyata keçirilən işlərdən sonra bir çox müəssisələrdə yerlər tamamilə dolur: “Rəqəmlərə nəzər yetirsək, bu marağın artığını aydın şəkildə görə bilərik. Əgər biz 2020-ci ildə təxminən 14 min nəfəri peşə təhsili müəssisələrinə qəbul etmişdik, ötən il bu rəqəm 25 min nəfərə yaxınlaşıb. Bu isə təxminən iki dəfəyə ya-

bu, onun üçün çox maraqlı olub:

“Məktəblərlə bağlı bəzi sosial şəxslər görmüşdüm, amma canlı görmək tamamilə fərqlidir. Ölkəmizdə belə bir tendensiya var ki, hər kəs ali təhsil almağa çalışır. Halbuki çoxumuz, elə mən özüm də müxtəlif peşələrdə böyük uğur qazanan çoxsaylı insanlar tanıyıraq. Sevindirici faktır ki, burada tələbələr arzuladıqları peşəni kitabdan, internetdən, kağızdan yox, təcrübə keçərək, real şəraitdə öyrənirlər”.

V.Yusifli yeni yaranan ixtisaslarla maraqlandığını da söyləyib: “İzləyici kütləm 13 yaşından 35 yaşmadək olanlardır. Hər gün onlardan ixtisaslarla bağlı çoxlu suallar alıram. Bu gün aldığım məlumatlar verilən sualları cavablandırmaq üçün zən-

xın artım deməkdir. Ümumilikdə, hər il peşə təhsili müəssisələrinə müraciət edənlərin sayında 10-15 faiz artım olur. Bu, bir daha göstərir ki, peşə təhsili artıq daha geniş kütlənin diqqət mərkəzindədir və real seçim kimi qəbul olunur”.

Mediatur iştirakçılarna məlumat verilib ki, aspaqlıq, avtomobil təmiri, IT və rəqəmsal texnologiyalar, logistika və tikinti sahələri hazırda ən çox müraciət edilən ixtisaslar siyahısındadır. Sevindirici haldır ki, yeni istiqamətlər üzrə də kifayət qədər müraciət daxil olur. Məsələn, yaşıl iqtisadiyyat, enerji səmərəliliyi, rəqəmsal dizayn, ağıllı kənd təsərrüfatı kimi sahələr üzrə də seçim edənlərin sayı artmaqdadır.

Elmi-kütləvi blogger Vüsal Yusifli bildirib ki, peşə təhsili müəssisəsinə keçirilən mediaturda ilk dəfə iştirak edib və

gin baza olacaq. Hansı yöndə getsələr, şanslarının daha çox olacağı yönündə paylaşımlar edərək öz izləyici kütləmi düzgün yönləndirməyə, peşə təhsili sahəsində onlara doğru məsləhətlər verməyə çalışacağam”.

Jalə Fətəliyeva emalatxanalarlardakı şəraiti yüksək qiymətləndirib: “Mənim üçün çox maraqlı görüş oldu. Peşə təhsilində aid təfərrüatlı məlumatlar əldə etdim. Peşə təhsili sahəsində müasir emalatxanaların olması, tələbələrin peşəni məhz bu şəraitdə öyrəndiyini bilmək maraqlı oldu”.

J.Fətəliyeva planlaşdırıb ki, peşə ixtisasları, peşə təhsili ilə bağlı maariflənilib və əldə etdiyi məlumatları tələbələrə də paylaşacaq.

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

Azərbaycan İdman Akademiyasının tarixində ilk

Azərbaycan İdman Akademiyasının tarixində ilk dəfə olaraq bu ali məktəbin məzunu “Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022–2028-ci illər üçün Dövlət Proqramı” çərçivəsində xaricdə təhsil almaq hüququ qazanıb.

“Azərbaycan müəllimi” xəbər verir ki, akademiyanın “Bədən tərbiyəsi və idmanda reabilitasiya” ixtisası üzrə məzunu Aydan Hüseynova Böyük Britaniyanın nüfuzlu ali təhsil müəssisələrindən biri olan London Universitet Kollecinin (UCL) “İdman təbabəti, fiziki məşq və sağlamlıq” (“Sports Medicine, Exercise and Health”) üzrə magistratura proqramına qəbul olub.

Məzun DP iştirakçısı oldu

Dövlət Proqramı çərçivəsində xaricdə təhsil alacaq tələbələrin 60-ı ADNSU-nun məzunudur

2025–2026-cı tədris ili üzrə “Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022–2028-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın magistratura səviyyəsinə qəbul nəticələri açıqlanıb.

ADNSU-dan “Azərbaycan müəllimi”nə bildirilib ki, proqram çərçivəsində uğur qazanan 356 nəfərdən 60-ı Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin (ADNSU) və universitetin nəzdində fəaliyyət göstərən UFAZ-ın məzunudur.

ADNSU tələbələri dünyanın aparıcı ali təhsil müəssisələrində – Böyük Britaniyanın Oksford Universiteti, London Imperial Kolleci, Vorvik Universiteti, London Kral Kolleci, ABŞ-nin Kolumbiya Universiteti, Cons Hopkins Universiteti, İsveçrənin ETH Zurich Universiteti və digər nüfuzlu universitetlərdə təhsil alacaqlar.

Hər hansı məzmunun yaradılması həm də onun özünəməxsus metodikasının olmasını tələb edir. Təhsil təcrübələrində özünü göstərən bu həqiqət bəzən istisnaları ilə də fərqlənir. Bəs bu, inklüziv təhsildə necə baş verir?

Inklüziv təhsil ciddi sosial məsələ kimi, həm də xüsusi pedaqoji hadisədir. Onun özünəməxsus əlamətlərinin olması uzun zamanlar ona ümumi pedaqoji prosesdən kənar kontekstdə baxılması ilə nəticələnmişdir. Bu isə fiziki inkişafında problemi olan uşaqların sosiallaşmasına mənfi təsir göstərmiş, onun ümumi pedaqoji kontekstdə inkişafını ləngitməşdir. Bu gün isə yeni yanaşmalar inklüziv təhsilə ümumilikdə təhsilin ayrılmaz bir hissəsi kimi baxmaqla onu inkişaf etdirmək və cəmiyyətin sosiallaşması faktoruna çevirmək bir vəzifə kimi qarşıda durur. Belə olduğu tərzdə onun metodikasının necə olması sualı meydana çıxır: onun orijinal metodikası olmalıdırmı? Yoxsa mövcud yanaşmalar kifayət edir, onlardan yaradıcı şəkildə istifadə etmək lazımdır.

Inklüziv təhsilin üfüqləri

Inklüziv təhsil müasir dünyada insan hüquqları, bərabərlik və sosial ədalət prinsiplərinə əsaslanan təhsil modelidir. Bu yanaşma hər bir uşağın, eyni təhsil mühitində, ayrı-seçkilik olmadan öyrənmək hüququnu tanıyır və təmin edir. Inklüzivlik anlayışı təkcə fiziki məhdudiyyətli uşaqları deyil, dil maneələri, sosial-mədəni fərqliliklər, psixoloji və davranış xüsusiyyətləri olan şəxirləri də əhatə edir. Bu baxımdan, inklüziv təhsilin üfüqləri genişdir və yalnız məktəb divarları ilə məhdudlaşmır. O, bütöv bir cəmiyyətin dəyişməsinə, daha humanist və ədalətli strukturların qurulmasını tələb edir.

Inklüziv təhsilin əsas məqsədi müxtəlifliyi məhdudiyyət kimi yox, resurs kimi qəbul etməkdir. Bu yanaşma fərqliliklərə uyğunlaşma bacarığı olan təhsil mühitinin qurulmasını, müəllimlərin fərdi yanaşma ilə işləməsinə və bütün şagirdlərin təhsil prosesinə aktiv şəkildə cəlb olunmasını nəzərdə tutur. Müasir inklüziv məktəb modeli diferensial tədris, kooperativ öyrənmə, çevik qiymətləndirmə və davamlı psixoloji dəstəklə müşayiət olunur. Bu isə öz növbəsində müəllimlərin və məktəb kollektivinin yeni bilik və bacarıqlarla təchiz olunmasını zəruri edir.

Inklüziv təhsilin inkişafında texnologiyanın rolu da mühüm əhəmiyyət daşıyır. Assistiv (köməkçi) texnologiyalar (məsələn, oxuyan proqramlar, danışan cihazlar, braille ekranlar, habelə virtual sinif platformaları) fiziki və ya idrak məhdudiyyətli uşaqların dərslərdə iştirakını asanlaşdırır. Rəqəmsal resursların adaptasiyası, audiovizual materialların istifadəsi və interaktiv öyrənmə imkanları şagirdlər arasında fərqləri kompleksləşdirmək baxımından əvəzsizdir.

Bu sahədə qarşıya çıxan əsas çağırış-

lardan biri də cəmiyyətin inklüziv mədəniyyətə yetərinə hazır olmamasıdır. Bəzi hallarda ailələr və ya pedaqoqlar inklüzivlik ideyasını dəstəkləşə də, praktikada onu reallaşdırmaq üçün kifayət qədər vaxt ayırmırlar. Bu isə onu göstərir ki, inklüziv təhsilin gələcək üfüqləri yalnız təhsil sahəsində deyil, sosial münasibətlər, qanunvericilik, ictimai rəy və media mühitində də dəyişikliklərin aparılmasını tələb edir. Çünki inklüziv cəmiyyətin formalaşması inklüziv təhsil vasitəsilə başlayır, cəmiyyətin bütün üzvlərinin bu prosese cəlb olunması yolu ilə davam edir.

Gələcəkdə inklüziv təhsilin üfüqləri daha da genişlənəcəkdir. Bunun üçün üç əsas istiqamət müəyyən oluna bilər. Birincisi, inklüziv təhsil üzrə müəllim hazırlığının sistemli və dərinləşdirilmiş şəkildə təşkili. İkincisi, inklüziv infrastrukturun – fiziki mühitin, təlim resurslarının və texnologiyaların gücləndirilməsi. Üçüncüsü isə inklüziv düşüncə tərzinin bütün cəmiyyətə aşılması. Bu üç istiqamət üzrə strateji addımlar atıldıqca, inklüziv təhsil yalnız fərqliliyin tanınması deyil, eyni zamanda, cəmiyyətin inkişafının mühüm dayanağına çevriləcək.

Inklüziv müəllim hazırlığında zəruri məqamlar

Müasir dövrdə təhsilin demokratikləşdirilməsi və bütün uşaqların bərabər təhsil imkanlarına çıxışının təmin olunması inklüziv təhsil konsepsiyasını ön plana çıxarır. Inklüziv təhsil şəraitində fiziki, psixoloji, intellektual və sosial fərqləri olan bütün uşaqlar ümumi təhsil mühitində birlikdə təhsil alırlar. Bu məqsədin həyata keçirilməsi üçün isə müəllimlərin hazırlıq səviyyəsi əsas şərtlərdən biri hesab edilir. Inklüziv müəllim hazırlığı sadəcə fənn bilikləri ilə kifayətlənmir, eyni zamanda pedaqoji yanaşma, sosial-emosional bacarıqlar, fərdi yanaşma və etik dəyərlər baxımından da kompleks şəkildə həyata keçirilir.

Inklüziv müəllim hazırlığında ilk və ən vacib məqam müəllimin inklüziv təhsil fəlsəfəsini dərk etməsidir. Bu fəlsəfə hər bir şagirdin öyrənmək hüququna sahib olduğunu və fərqlərin öyrənməyə maneə yox, əksinə, tədris prosesini zənginləşdirən amil olduğunu qəbul etməyi tələb edir. Müəllimlər bu yanaşmanı mənimsədikdə, onlar fərqli öyrənmə ehtiyaclarını nəzərə alaraq dərsi planlaşdırmağı və müxtəlif strategiyalarla tədris prosesini fərdiləşdirməyi də daha asanlıqla bacarırlar.

İkinci mühüm məqam müəllimin pedaqoji bacarıqlarıdır. Inklüziv mühitdə çalışan müəllimlər diferensial tədris metodları, kooperativ öyrənmə, layihə əsaslı tədris və qiymətləndirmədə çevik yanaşmalardan istifadə etməlidirlər. Eyni zamanda müəllimlər bədən dili, jest-mimika, vizual vasitələr və texnologiyaların istifadə edərək kommunikasiya prosesini şagirdlərin fərdi ehtiyaclarına uyğunlaşdırmaqlıdır.

Digər vacib aspekt müəllimin psixo-

məyi, onlara inteqrasiya olunmağı tələb edir.

Ona görə də bu məsələ ölkəmizdə dövlət prioritet istiqamətlərindən biri kimi qəbul edilmiş və xüsusilə inklüziv təhsilin inkişafı baxımından qarşıya ciddi vəzifələr qoymuşdur. Artıq bu kontekstdə ali təhsil müəssisələri xeyli iş görmüşdür. Xüsusilə Bakı Slavyan Universiteti (BSU) son illərdə bu sahədə ardıcıl, sistemli və strateji yanaşmalarla çıxış edərək inklüziv təhsil dəyərlərinin ali məktəb mühitində yayılmasına, təcrübə və bilik mübadiləsinə, eləcə də regionlara inteqrasiya olunmasına töhfələr vermişdir.

Inklüziv təhsil anlayışının universitetlərdə təkcə fiziki əlçatanlıqla deyil, eyni zamanda sosial və psixoloji mühitin inklüzivliyi ilə bağlı olduğu nəzərə alınsa, BSU-nun bu istiqamətdə fəaliyyəti çoxşaxəli və mərhələli inkişaf xarakteri daşıya bilər. Universitet 2022-ci ildən etibarən autizm spektr pozuntusu olan şəxslərə, eləcə də digər xüsusi təhsil ehtiyacları tələbələrə yönəlmiş “Aylıq inklüziv müzakirə platforması”-nı yaratmaqla, ali təhsil sistemində tələbə mərkəzli və ehtiyaclarla uyğunlaşan bir yanaşma təbiiq etmişdir. Bu platforma BSU-da həm pedaqoji heyət, həm də tələbələr arasında inklüzivlik üzrə maarifləndirici və davamlı müzakirələrin aparılmasına şərait yaratmışdır.

2023-cü ildə universitet inklüziv təhsilin regionlarda da təşviqi üçün daha genişmiqyaslı fəaliyyətə keçmişdir. Belə ki, BSU Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi ilə birgə Astara, Biləsuvar, Şamaxı və Şəmkir şəhərlərində inklüziv təhsil mövzusunda genişmiqyaslı təlimlər təşkil etmişdir. Bu təlimlərə ümumilikdə 400-dən çox müəllim, məktəb psixoloqu və direktor qatılmışdır. Təlimlər praktiki məşğələlərlə müşayiət olunaraq, iştirakçılarda inklüziv metodların tətbiqi bacarıqlarının inkişafına yönəlmişdir.

2025-ci ildə isə BSU-nun bu sahədəki fəaliyyətinin zirvə nöqtəsi kimi “Inklüziv təhsildən inklüziv cəmiyyətə: bərabər imkanlar və dayanıqlı inkişaf” adlı III Beynəlxalq Elmi Konfrans keçirilmişdir. Bu konfrans artıq üçüncü dəfə təşkil olunmaqla BSU-nun inklüziv təhsil üzrə beynəlxalq əməkdaşlıq platformasını sistemli şəkildə inkişaf etdirdiyini təsdiqləmişdir. Konfransın məqsədi yalnız nəzəri biliklərin təqdimatı deyil, eyni za-

manda praktik həll yollarının müzakirəsi və inklüziv cəmiyyət modelinin formalaşdırılmasına xidmət edən biliklərin paylaşımı olmuşdur. Konfransa yerli ali təhsil müəssisələri ilə yanaşı, bir sıra xarici ölkələrdən də təhsil mütəxəssisləri qatılmış, bu isə tədbirə beynəlxalq status qazandırmışdır.

BSU 2025-ci ildən etibarən “Inklüziv həftə” adlı dövrü tədbirlər silsiləsinə də start vermişdir. Bu tədbirlər hər ay fərqli mövzu üzrə inklüziv təhsil mühitinin formalaşması, inklüziv dəyərlərin geniş ictimaiyyətə çatdırılması və tələbələrin aktiv iştirakı ilə keçirilir. Bu silsilə tədbirlər həm inklüzivlik sahəsində ictimai şüurun artırılmasına, həm də universitet mühitində əlverişli sosial münasibətlərin qurulmasına mühüm töhfə verir.

BSU-nun inklüziv təhsilə verdiyi töhfələr bununla məhdudlaşmır. Universitet müxtəlif ali təhsil müəssisələri ilə – Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (ADPU), Gəncə Dövlət Universiteti (GDU), Naxçıvan Dövlət Universiteti (NDU) və digər qurumlarla əməkdaşlıq edərək inklüzivlik sahəsində ortaq layihələr həyata keçirmişdir. Bu əməkdaşlıqlar çərçivəsində həm birgə elmi tədqiqatlar aparılmış, həm də tələbə və müəllim heyətinin qarşılıqlı iştirakı ilə təlimlər, konfranslar və seminarlar təşkil olunmuşdur. Bu integrativ yanaşma, ali təhsil mühitində inklüzivlik konsepsiyasının yalnız BSU-da deyil, digər universitetlərdə də tətbiqini stimullaşdırmışdır.

Nəticə etibarilə, BSU-nun 2022-2025-ci illər ərzində inklüziv təhsil istiqamətində həyata keçirdiyi tədbirlər, təşkil etdiyi beynəlxalq konfranslar, regionlarda təşkil olunan təlimlər və ali məktəblərarası əməkdaşlıqlar Azərbaycan ali təhsil sistemində inklüziv yanaşmaların genişlənməsinə aparıcı rol oynadığını göstərir. Universitetin bu sahəyə strateji və məqsədyönlü yanaşması, eyni zamanda, inklüzivliyin yalnız təhsil müstəvisində deyil, ümumilikdə cəmiyyətin sosial strukturunda da tətbiqinə yönəlməsi onu inklüziv təhsil liderlərindən birinə çevirir. Gələcəkdə bu istiqamətdə davamlı fəaliyyətin göstərilməsi, həm milli, həm də beynəlxalq səviyyədə BSU-nun nüfuzunu daha da möhkəmləndirəcəkdir.

Inklüzivlik nədir?

Ənvər ABBASOV,

*Bakı Slavyan Universitetində
rektorun məsləhətçisi,
pedaqogika üzrə fəlsəfə
doktoru, dosent,
Əməkdar müəllim*

Orijinal metodika lazımdırmı?

(Əvvəli qəzetin ötən sayında)

Hər iki fikir kifayət qədər əhəmiyyətli olması ilə diqqəti cəlb edir. İlk növbədə, nəzərə almaq lazımdır ki, hər bir metodika müasir trendlərin qarşılığında mobil yenilənə bilməsi ilə fərqlənir. Bu, onun müəyyən stabil məzmunla malik olması ilə yanaşı, dinamik xarakter daşmasından irəli gəlir. Hər zaman yeniliklərə rəğmən çeviklik nümayiş etdirir. Lakin bu, onun yenidən təşkil olunması, hazırlanması kimi anlaşılmır. Belə bir prosesin bütün dövrlərdə olduğu müşahidə edilir.

İkinci ilə yeni nəzəri metodoloji əsas daşıyan və bu günün inklüziv təhsil parametrlərinə cavab verən metodikanın yaradılmasıdır. Dünyada humanist prinsiplər əsasında belə metodikalarn yaradılmasına maraq göstərilməkdədir. Hələ də təhsilin bütün parametrlərdə əlçatan olmasını təmin etmək üçün məzmunundan tutmuş təşkilinə, metodologiyasına qədər hər bir sahəsində bir əminlik, razılıq yaradan elementlərin olması iddia edilir. Təhsilin maraqlılıq və rahatlıq üzərində qurulması çətinlik buzuunu əridir, onu uşaqların sanki əyləncə və istirahət yerinə çevirir. Həç şübhəsiz, bu, inklüziv təhsil üçün daha çox xarakterik hal kimi başa düşülür və dəyərləndirilir.

Bütün bunları ümumiləşdirməklə onu demək olar ki, inklüziv təhsilin metodikasının yaradılması onun inkişafında əsaslı bir addım olacaq və aşağıdakı keyfiyyətlər baxımından əhəmiyyətliyi ilə maraq doğuracaqdır.

1. *Nəzəriyyədən praktikaya keçid üçün platforma rolunu oynayacaqdır.*
2. *Etik və demokratik prinsipləri ehtiva etməklə daha humanist xarakter alacaqdır.*
3. *İnteraktivliyi ilə şagirdlərin fəallığını təmin edəcəkdir.*
4. *Inklüziv məktəbə doğru addımlar: BSU-nun təcrübəsi.*

Inklüziv təhsil yaş, fiziki qabiliyyət, sosial və intellektual fərqlərindən asılı olmadan bütün tələbə, şagird və bacqalarının birgə təhsil aldığı mühit deməkdir. Bu mühitin yaradılması, ilk növbədə, inklüzivliyin təhsil müəssisələrinə doğru addımlarını təmin et-

Regionlarda yeniliklər

“Yenilənən məktəblər”

Ötən il yenilənən məktəblərdən biri də Masallı rayonu Qəzvinoba kənd ümumi orta məktəbidir.

“Azərbaycan müəllimi” “Yenilənən məktəblər” rubrikası çərçivəsində bu dəfə həmin məktəb haqqında məlumatları təqdim edir.

Təhsil ocağı 180 şagird yerlikdir. Tikinti işlərinə 2023-cü ilin mart ayında başlanılıb, 2024-cü ilin sentyabr ayında isə işlər başa çatdırılıb.

Məktəb 5592 kv. metr ərazidə yerləşir. Ümumi tikinti sahəsi isə 1550 kv. metrdir.

Təhsil müəssisəsində 14 sinif otağı, 1 məktəbəqədər hazırlıq sinfi, 2 laboratoriya, 2 əmək otağı, 1 informatika, 1 hərbi hazırlıq kabinetinə və 1 kitabxana-oxu zalı mövcuddur.

Məktəbdə həmçinin 132,06 kv.metr sahəsi olan akt zalı, 79,69 kv.metr sahəsi olan yeməkhana və ümumi sahəsi 288 kv.metr olan idman zalı fəaliyyət göstərir.

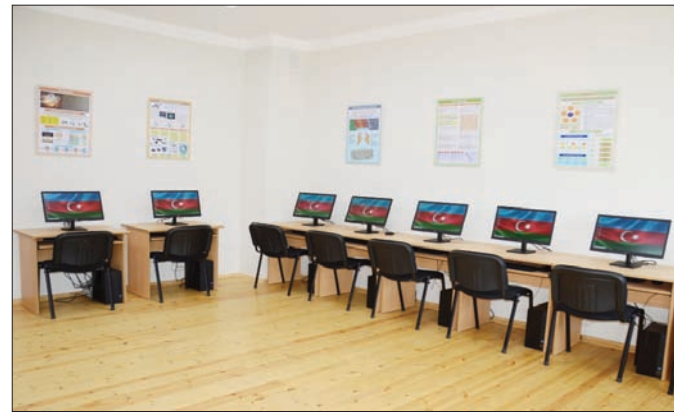
Masallı rayonu Qəzvinoba kənd ümumi orta məktəbi

Əvvəl

Sonra

Kimyanı sevdiren müəllimlər

Onlar buna necə nail olurlar?

“Dərsi sadə və praktik şəkildə izah etməyə çalışıram”

İllərdir ki, buraxılış imtahanlarında yüksək nəticə göstərən kənd məktəbləri arasında ilk sırada dayanan təhsil ocaqlarından biri Lənkəran rayon Şürük kənd tam orta məktəbidir. Bu məktəbdə uzun illərdir ki, kimya-biologiya müəllimi kimi fəaliyyət göstərən Asif Qasimovun fikrincə, əsas uğur düzgün qurulmuş müəllim-şagird münasibətlərindədir:

“Kimya çətin fəndir. Ona görə də dərsi şagirdlərin başa düşəcəyi dildə, sadə və praktik şəkildə izah etməyə çalışıram. Kimya praktik elmdir. Şagirdlər praktiki məşğələlərlə dərsi daha yaxşı qavrayırlar. İmkanlarımız daxilində müəyyən təcrübələri aparırıq, imkan xaricində olanları isə internet resursları vasitəsilə öyrədirik”.

Məktəbin gənc kimya müəllimi Ülker Məhərrəmlı isə uğurun təməlinə məktəbdəki mühitin və peşəkar həmkar dəstəyinin dayandığını deyir:

“Şagirdlərimiz savadlı və əzmkar, müəllim-şagird münasibətləri isə sağlamdır. Əminəm ki, bu uğur davamlı olacaq və bizim məktəb kimya üzrə daim ön sıralarda yer alacaq”.

“Kimyanı bilən insanın ətrafı baxışı dəyişir, daha analitik düşünür”

Region üzrə uğurlu məktəblər sırasında Akademik Zərifə Əliyeva adına Cəlilabad şəhər 7 nömrəli tam orta məktəb də var. Elm və Təhsil Nazirliyinin təşkil etdiyi “Təhsildə inkişaf və innovasiyalar” üzrə qrant müsabiqəsində 10 dəfə qalib olmuş bu məktəbin şagirdləri Respublika Fənn Olimpiadalarında tarix fənnindən qızıl medal, “Sabahın alimləri” müsabiqəsində 2 gümüş medal qazanıblar. Ötən tədris ilində 10 məzunu fərqlənmə attestatı (7-si bir sinifdən) alıb, 5-i isə 600-dən yüksək bal toplaması ilə diqqət çəkir.

Məktəbdə kimya fənnini tədris edən müəllimlərdən biri Zülfiyyə Seydanova deyir

ki, o, dərsə başlamazdan əvvəl şagirdlərdə “kimya fobiyasını” aradan qaldırmağa çalışır:

“Bilirsiniz ki, şagirdlər kimya fənnindən bir qədər çəkinirlər. Bu da onunla bağlıdır ki, kimya məktəb kursunda ən çətin fənlərdən biridir. Mən dərsə başlayarkən, ilk növbədə, onlara kimyanın maraqlı və rəngarəng bir elm olduğunu göstərməyə çalışıram. Kimyanın həyatla, ətrafımızla birbaşa əlaqəsi izah edirəm. Mən özüm də inanıram və şagirdlərimi də inandırıram ki, kimyanı bilən insanın ətrafı baxışı dəyişir, daha analitik düşünür”.

Zülfiyyə müəllim dərslərdə laboratoriya, əyani və interaktiv üsullardan geniş istifadə etdiyini vurğulayır:

“Fənnimi laboratoriyasız təsvir etmək olmaz. “Açıq dərs”lər, “kimya gecələri”, sorğu əsaslı təlim və 5E modeli ilə dərslər təşkil edirəm. Uşaqlar problemi özləri həll etdikdə nəticə daha yaddaqalan və təsirli olur”.

Məktəbin digər müəllimi - 1986-cı ildən pedaqoji fəaliyyət göstərən Mələhət Qasimova isə deyir: “Çətin mövzular oksidləşmə-reduksiya reaksiyalarının əmsallaşdırılması və kimyəvi tarazlıqdır. Çətinliyi aradan qaldırmaq üçün bu fənni riyaziyyatla inteqrasiya edirik. Sadə dildə və əyani izah şagirdlər üçün daha effektivdir. Hər bir müəllim şagirdin

Lənkəran-Astara Regional Təhsil İdarəsinin tabeliyində olan və öz nailiyyətləri ilə seçilən bir çox təhsil müəssisələri var. Lənkəran rayon Şürük kənd, Akademik Zərifə Əliyeva adına Cəlilabad şəhər 7 nömrəli, Masallı rayonu Fəyədiddin Xancanov adına Musaküçə kənd tam orta məktəbləri kimya fənni üzrə əldə etdikləri yüksək nəticələrə görə bölgənin seçilən təhsil müəssisələri sırasındadır.

“Azərbaycan müəllimi” yüksək göstəricilərinə görə fərqlənən bu məktəblərin kimya müəllimləri ilə görüşərək uğurlarının arxasında duran səbəbləri araşdırmağa çalışıb.

öyrənmə tərzini nəzərə almalı və dərslərini ona uyğun qurmalıdır”.

43 illik pedaqoji təcrübəyə malik Svetlana Həsənova isə bu uğurların arxasında məsuliyyətin dayandığını qeyd edir:

“Son 5 ildə nəticələrimiz keyfli yüksəlib. Kimya laboratoriyamız, lazımı avadanlıqlarımız var. Praktiki məşğələlər uşaqlarda motivasiyanı artırır”.

“Praktiki bacarıqlar formalaşdırmaq vacibdir”

Masallı rayonunun Musaküçə kənd tam orta məktəbinin kimya müəllimi Gülay Qurbanlı da kimyanı şagirdlər üçün sevilən fənnə çevirməyi qarşısına məqsəd qoyub:

“Kimya zəngin, maraqlı və həyatla bağlı elmdir. Praktiki məşğələlər şagirdlərdə marağı artırır. İmtahana hazırlıq dövründə onları tək buraxmıram, çətin mövzuları birgə müzakirə edirik. Əsas məqsəd şagirdlərdə fənnə maraq oyatmaqdır”.

Onu da əlavə edirik ki, nəzəri biliklərlə yanaşı, praktiki bacarıqlar da formalaşdırmaq vacibdir. Mövzuya uyğun təcrübələri şagirdlərlə birlikdə həyata keçirir.

Nilufər HACILI,
Lənkəran-Astara üzrə regional təmsilçi

Bakıdan Salyana dərs keçməyə gedən müəllim

“Sinifdə bütün problemlərimi unuduram”

Güllər müəllim deyir ki, 2022-ci ildə müəllimlərin işə qəbulu imtahanında 89 bal toplayaraq Salyan rayonunun M. Salmanov adına Xurşud kənd ümumi orta məktəbində tarix müəllimi kimi fəaliyyətə başlayıb: “MİQ imtahanı özümü inkişaf etdirməyimə böyük dəstək oldu. İki il Salyanda kirayə qaldım, sonra ailə həyatı qurduğum üçün Bakıya köçdüm. Dörd ildir ki, Salyanda işləyirəm, dərs ilində həftədə 3 dəfə Salyana gəlib, Bakıya qayıdıram”.

“Tarix müəllimliyi” ixtisasını seçməsinə öz müəllimi səbəb olub:

“Tarix müəllimin çox savadlı, şagirdlərinin sevgisini qazanmış insan idi. Onu özümə nümunə götürmüşdüm. Uşaqlarla işləmək, onlara tariximizi öyrətmək mənim arzum idi. Şagirdlərlə işləmək mənə zövq verir, sinfə daxil olanda bütün problemlərimi unuduram.

Müəllimlik peşəsi fədakarlıq tələb edən sahələrdən biridir. “Azərbaycan müəllimi” zaman-zaman oxucularına fədakar müəllimləri təqdim edib. Budəfəki qəhrəmanımız isə Güllər Əliyevadır. Müsahibimiz 2000-ci ildə Bərdə rayonu Yeni Əyricə kəndində anadan olub. Orta təhsilini həmin kənddə alıb. 2017-ci ildə Gəncə Dövlət Universitetinin “Tarix müəllimliyi” ixtisasına qəbul olub, 2021-ci ildə isə həmin ali məktəbi bitirib.

Məncə, hər işin əsasında həvəs dayanır. Əyani vəsaitlərdən, xəritələrdən, rollu oyunlardan istifadə etməklə şagirdlərimdə tarix fənninə maraq və sevgi yaratmışam. Ən böyük uğurum şagirdlərimin sevgisini qazanmağımdır. Blok imtahanlarında yüksək nəticələr göstərən şagirdlərim var və bu uğur davam edir. Respublikanın bir çox universitetlərində təhsil alan şagirdlərim var”.

Bu gün belə fədakar müəllimlərin yolları uzun olsa da, məqsədləri aydındır: bilik vermək, gələcək qurmaq, layiqli vətəndaş yetişdirmək. Məhz Güllər müəllimin Bakıdan Salyana uzanan bu mənalı yolu sadəcə dərs vermək deyil, həm də öyrətməyə sadıqlıq nümunəsidir.

Tural NƏSİROV,
Şirvan-Salyan və Mil-Muğan üzrə regional təmsilçi

“BMU-da dərş demək mənım üçün böyük xöşbəxtlikdir”

“ Bu mənım Bakı Mühəndislik Universitetinə (BMU) ilk səfərimdir və bura-da olmaq mənım üçün böyük bir xöşbəxtlikdir. Universitetin kam-pusu çox gözəl və müasir infrastruktura malikdir”.

“Azərbaycan müəllimi” xəbər verir ki, bu fikirləri İNHA Universiteti Elektrik və kompüter mühəndisliyi fakültəsinin professoru Gyungsu Byun deyib.

Gyungsu BYUN

“Mən yüksək performanslı hesablama sistemləri və süni intellekt hesablama sistemləri üçün rəqəmsal sistem dizaynı fənnini tədris edirəm”

O, BMU-da tədrisi Koreya Respublikası İNHA Universitetinin professor-müəllim heyəti tərəfindən aparılan “Yay məktəbi”ndə dərş deməkdən, bu sahə üzrə biliklərini paylaşmaqdan böyük məmnunluq hissi keçirdiyini vurğulayıb. “Mən yüksək performanslı hesablama sistemləri və süni intellekt hesablama sistemləri üçün rəqəmsal sistem dizaynı fənnini tədris edirəm. Bu kurs rəqəmsal sistemlərin çox kritik və fundamental bloklarını, həmçinin yüksək məhsuldarlıqlı növbəti nəsil süni intellekt hesablama

ma sistemlərinin dizaynını əhatə edir”, – deyə koreyalı professor bildirib.

BMU ilə İNHA arasında həyata keçirilən tam dövlət təqəddüli beynəlxalq ikili diplom proqramı çərçivəsində gerçəkləşdirilən, akademik ilin davamı olan yay tədris prosesi 3 həftəlik dövrü əhatə edir.

BMU-İNHA İDP Azərbaycan Prezidentinin “2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqəbətliliyinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində 2020-ci ildən etibarən həyata keçirilir. Prezident İlham Əliyevin ötən ay imzaladığı “Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqəbətliliyinin artırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Sərəncamla proqramın icra müddəti 2030-cu ilədək uzadılıb.

3+1 modeli əsasında qurulan beynəlxalq ikili diplom proqramına 2025/2026-cı tədris ili üçün 4 ixtisas – “Kompüter elmləri”, “Süni intellekt mühəndisliyi”, “Data analitikası” (“Data elmləri”), “İnformasiya texnologiyaları”, “Elektrik və elektronika” mühəndisliyi ixtisasları üzrə qəbul aparılır.

YENİ TƏDRİS İLİNDƏ NDU-DA 31 XARİCİ PROFESSOR ÇALIŞACAQ

Yeni tədris ilində Naxçıvan Dövlət Universitetində 31 xarici professor çalışacaq.

“Azərbaycan müəllimi” xəbər verir ki, bu barədə universitetin rektoru Elbrus İsayev deyib.

“Strateji inkişaf planımıza uyğun olaraq tədris və tədqiqat fəaliyyətimizə əcnəbi professorların cəlbini yeni tədris ilində də davam edirik. Beynəlmilləşmə siyasətimizin tələbləri və imzaladığımız anlaşma memorandumlarının müvafiq bəndlərinin icrası məqsədilə fakültələr üzrə 31 xarici professor 2025-2026-cı tədris ilində NDU-da mühazirələr oxuyacaq, tədqiqat aparacaqlar”, – deyər rektor əlavə edib.

ÇİLİDƏ DÜNYA MÜƏLLİMLƏRİ SAMMİTİ KEÇİRİLƏCƏK

UNESCO və Çili hökumətinin birgə təşəbbüsü ilə Dünya Müəllimləri Sammiti keçiriləcək.

UNESCO-nun rəhbərliyi, Çili hökumətinin ev sahibliyi ilə 28-29 avqust 2025-ci il tarixlərində Sant-yaqoda Dünya Müəllimləri Sammiti təşkil olunacaq. Sammit 27 avqust tarixində keçiriləcək mədəni tədbirlərlə müşayiət olunacaq.

Tədbir SDG4-Education 2030 Ali Səviyyəli İdarəetmə Komitəsinin iclası ilə birgə keçiriləcək və müəllimlik peşəsinin dəyərinin artırılması, maliyyələşdirilməsi və transformasiyası istiqamətində ümumi öhdəliyin formalaşdırılması məqsədi daşıyır.

Sammitdə müəllim çatışmaz-

lığı kimi qlobal problem müzakirə ediləcək, müəllimlər üçün davamlı dəstəyin göstərilməsinin və bu peşənin qiymətləndirilməsinin vacibliyi vurğulanacaq.

Bu birgə təşəbbüs BMT-nin Baş katibinin müəllimlik peşəsinin inkişafı ilə bağlı yaratdığı yüksək səviyyəli qrupun irəli sürdüyü fikirlər və UNESCO-nun Müəllimlər üzrə İşçi Qrupunun 2024-cü il Qlobal Müəllimlər Hesabatında qaldırdığı məsələlər fonunda xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Hər iki sənəd dünya miqyasında müəllimlərlə bağlı problemlərin həlli üçün koordinasiyalı tədbirlərin zəruriliyini önə plana çəkir.

Etibarsız sayılır

Yevlax rayon Nemətəbad kənd tam orta məktəbin IX sinfini 2022-ci ildə bitirmiş Hüseynli Ayxan Nicat oğluna verilmiş C-691410 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 245 nömrəli tam orta məktəbi 2024-cü ildə bitirmiş Hüseynli Ayxan Nicat oğluna verilmiş E-669437 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəmkir rayon Koltəhtənəli kənd tam orta məktəbi 1979-cu ildə bitirmiş Nağıyev Ənvər Vilayət oğluna verilmiş AI-150944 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala rayon Göyəm kənd tam orta məktəbi 1999-cu ildə bitirmiş Qeləqov Məmməd Abdurəhman oğluna verilmiş A-390674 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Beyləqan rayon Kəbirli kənd tam orta məktəbi 1995-ci ildə bitirmiş Əmirxanlı Sadiq Şafa oğluna verilmiş 1330 nömrəli tam orta təhsil haqqında arayış itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Cəlilabad rayon Zəhmətəbad kənd tam orta məktəbin IX sinfini 1991-ci ildə bitirmiş Əliyeva Lətafət Tehranxan qızına verilmiş A-853966 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 80 nömrəli tam orta məktəbi 2022-ci ildə bitirmiş İslamov Nihad Araz oğluna verilmiş E-443170 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən 2003-cü ildə Asurov Emil Akif oğluna verilmiş A-125260 nömrəli bakalavr diplomu və diploma əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dillər Universiteti tərəfindən 2018-ci ildə Şirinzadə İmran Natiq oğluna verilmiş C-005049 nömrəli bakalavr diplomu və diploma əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 44 nömrəli tam orta məktəbi 2014-cü ildə bitirmiş Seyidəliyev Rəsul Mirələm oğluna verilmiş A-295674 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bardə rayon Nazırlı kənd tam orta məktəbin IX sinfini 2009-cu ildə bitirmiş Babəşova Azadə Əvəz qızına verilmiş A-735026 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası tərəfindən 2021-ci ildə Talıbzadə

Mirbaba Talıb oğluna verilmiş C-126115 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci (indiki ADPU-nun nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci) tərəfindən 2008-ci ildə İmanova Şəlalə Əsvər qızına verilmiş BB-II-070667 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Texniki Kolleci tərəfindən 2008-ci ildə Məmmədov Ziya Hacıməmməd oğluna verilmiş BB-II-074851 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbi 2006-cı ildə bitirmiş Müslümov Suciyyət Fizuli qızına verilmiş B-248884 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran Dövlət Universitetinin nəzdində Sosial və Aqrar-Texnoloji Kolleci tərəfindən 2021-ci ildə Şahbazova Aksana Rəfai qızına verilmiş AA-147546 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Tibb Universiteti tərəfindən 2007-ci ildə Yaqubəliyeva Nigar Şirzad qızına verilmiş BB-I-006730 nömrəli diplom və diploma əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər 14 nömrəli tam orta məktəbi 2007-ci ildə bitirmiş Həsənova (Məmmədova) Göyçək Alim qızına verilmiş B-429550 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dillər Universiteti tərəfindən 2008-ci ildə İskəndərov Raul İskəndər oğluna verilmiş B-119659 nömrəli bakalavr diplomu və diploma əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 244 nömrəli tam orta məktəbi 2023-cü ildə bitirmiş İsmayilov Mirhəsən Vəli oğluna verilmiş E-561930 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Turizm Peşə Məktəbi tərəfindən 2014-cü ildə Şirinova Milana Ağaxanovnaya verilmiş A-058331 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 318 nömrəli tam orta məktəbi 2015-ci ildə bitirmiş Vəliyev Ramin Mehdi oğluna verilmiş A-415472 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Milli Aviasiya Akademiyası tərəfindən 1999-cu ildə Əliyev Müşfiq Bağman oğluna verilmiş AB-I-065981 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdaş şəhər M.İsayev adına tam orta ümumtəhsil məktəbi 1974-cü ildə

bitirmiş Cəfərov Əbilfət Cəfər oğluna verilmiş 708573 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdaş rayon Cücük kənd tam orta ümumtəhsil məktəbin IX sinfini 1988-ci ildə bitirmiş Zəkəriyyəyeva Məleykə Sabir qızına verilmiş A-300433 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdaş rayon Yuxarı Nemətəbad kənd tam orta ümumtəhsil məktəbin IX sinfini 2006-cı ildə bitirmiş Mahmudova Gülnar Sərdar qızına verilmiş 319931 nömrəli əsas təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə İdman Liseyi 2023-cü ildə bitirmiş Əmirquliyev Rail Fair oğluna verilmiş E-623834 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Oğuz rayon Xaçmaz kənd 2 nömrəli tam orta ümumtəhsil məktəbi 2020-ci ildə bitirmiş Hacıbəyev Nihad Rəşad oğluna verilmiş E-341974 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 266 nömrəli tam orta məktəbi 2007-ci ildə bitirmiş Hüseynli Ülker Abbas qızına verilmiş B-369091 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ordubad rayon Dəstə kənd tam orta məktəbi 2023-cü ildə bitirmiş Əliyev Seymur Nazim oğluna verilmiş E-542709 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 323 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2020-ci ildə bitirmiş Sultanova Fatimə Ramil qızına verilmiş C-342267 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat və 2022-ci ildə verilmiş E-459093 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 95 nömrəli tam orta məktəbi 1983-cü ildə bitirmiş Yusubov Fazil İsmayıl oğluna verilmiş AU-764330 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 60 nömrəli tam orta məktəbi 2022-ci ildə bitirmiş Allahverdiyev Cahad Azər oğluna verilmiş E-468775 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər İdman Liseyinin XI sinfini 2016-cı ildə bitirmiş Məmmədli Mirəli Azad oğluna verilmiş 583012 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.